

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdij 30 kr.

Nyilttór sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői iroda

kiadóhivatal:

CIRNER és LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Közigazgatásunk nemzetiségi világitásban.

(—) Balázsfalvi laptársunk legutóbbi ve-
zércikkében közigazgatásunkkal foglalkozik,
és, nagyon természetesen, azt a z s i a i áll-
pot unak találja.

E már nagyon is elkoptatott frázis iga-
zolására pedig két példát hoz fel.

Lássuk tehát, miben áll közigazgatásunk
ezen ázsiai állapota és minő következtetések
után jut cikkiró ezen elítélő eredményre.

Azon kezdi, hogy „azon sok megbámulni
való között, melyet a civilizált Euró-
pából jövő vendégeink ezredéves kiállításun-
kon csodálni fognak, bizonyára első helyet
foglaland el közigazgatásunk is, melyre
az ezredéves Magyarország. büszke lehet. A
látogatók konstatálhatják majd, hogy mily
óriási haladást tett ez ország a közigazgatás
terén és mily nagy missziót teljesítettek a
művelődés körében a lefolyt ezer éven át
azok, kik ma jubilálnak, mert hisz, ha ezen
idegenek a föld alatti vasuton pár perc
alatt a kiállítás területére jutnak és szemök
elő táru a sok fényes, a kiállítás érdekében
emelt pavillon és épület, nagyon meg lesznek
a látottakkal elégedve és nem is fogják
hinni, hogy nem Amerikában, hanem Magyar-
országon vannak. De ha e vendégek Buda-
pestről kijönnének a vidékre is, és kocsin
kirándulást tennének az ország belsejébe:
megismernék az érem másik oldalát is, lát-
nának hasznavehetetlen utakat, községeket
miserabilis (!) lakossággal és oly állapotokat,
mint a milyenek csak az őshazában, a Kau-
kázusnak regényes hegyei között vannak;

látják azt, hogy nálunk minden, de minden
csupa szemfényvesztés. De e látogatók nem
fognak Budapestről kijönni, mert ezeket el-
hozzák az államvasutaknak luxurióz módon
kiállított vasuti kocsija és ugyancsak ezek
szállítják vissza, az idegenek pedig azon be-
nyomással fognak távozni, hogy láttak
Magyarországon egy minta közigazgatást.
Ezért végül is a sajtónak kötelessége az ide-
geneknek az ország állapotát olybá tüntetni
fel, mint a milyen az valójában és a milyen-
nek ezt maga a látogató is találná, ha egy
kis körutat tenne az országban . . .“

Ez a cikk bevezetése. Mi ugyan furesá-
nak találjuk azon hirlapirói kötelességet,
mely hibákat keres ott, hol nincsenek, vagy
ha találna is olyat, azt felfújja, óriásinak tűn-
tetni fel és a hiba eredetét, indító okát eltit-
kolva, azok létezését nem a valódi kulforrásra
vezeti vissza, hanem egészen más, indifferens
elemekre hárítja.

De tegyük fel, hogy laptársunk nem a
Nagy-Szebenben még az ősszel kiadott jel-
szóból indul ki: kisebbíteni mindent,
ami az ezredéves ünnepélyekkel
összefüggésben van, hogy ennek
hatása kisebbítették; tegyük fel,
hogy nem ezen célzat vezérli, hanem tény-
leg ő maga akar kritikát gyakorolni, az ide-
genek előtt közigazgatásunk állapotát való-
jában tüntetni fel, és ezért kövessük őt
szemlélő utjában.

Biztosra vehetjük, hogy noha bármi szépek
is az államvasutak kocsijai, mégis fognak
akadni idegenek, kiket vonzani fog a vidék
és kik mindazt látni fogják, amiket az „Uni-

rea“ cikkirója ázsiai állapotunak fest. Nos,
ezen idegenek laptársunk bizonyára bemu-
tatja azon nyomoru falut, melynek párja csak
a Kaukázus regényes hegyei között van; az
idegen el fog szörnyükdöni, de mint a z i-
vilizált Európa szülöttje, bizonyára kér-
dezni is fogja ez állapot okát is és akkor,
ha laptársunk — Isten tudja, mi okból —
a hiba forrásának felfejtésében fennakadna,
mi, mint szintén a hirlapirói kötelességtől
áthatott kollégái, szívesen sietünk segítség-
gére és el fogjuk mondani a megszorodott
idegennek:

Nos, uram, mi ugy tudjuk, hogy nálunk,
a civilizált Európában, minden jó köz-
igazgatás alapját a nép műveltsége képezi,
de lépj most be velünk a nyomoru falu is-
kolájába; lásd, e tanítónak oklevele nincsen,
fizetése nem üti meg az évi 500 frankot,
maga nem művelődött ki, hivatását teljesi-
teni nem képes, iskoláját elhanyagolja, ke-
vés fizetése mellett pedig a korcsmákban,
nyilt helyeken keres magának keresetforrást,
legtöbnyire zugirkászattal; mi ez állapoton
segíteni akartunk, de midőn az iskola visz-
onyait rendezni, a kvalifikálatlan tanítókat
minősítettekkel felcserélni akartuk, e jó nép-
nek néhány hivatlan vezetője zajt ütött,
egoista hiságából magyarosítással vádolt, el-
lenmozgalmat fejtett ki, a községben, megyén
mindenütt ellenünk agitált és tiszta szándé-
kunkat, melylyel a népet művelni és ezen
közigazgatásunkat fejleszteni akartuk, béni-
totta és bénítja; ezért a művelődés hézagosa
volta. De menjünk tovább; lásd, ez a népnek
lelki atyja, pásztora; lépj be házába, ime,

TÁRCSA.

Szinész-házasság.

Irta: Szilágyi Gyula.

(Vége.)

A leány hosszú, sűrű szempilláira könyek
ültek, szemrehányással vegyes fájdalommal
tekintett a művészre.

— Mi bajod? Mi bánt?

Ekkor már könyzapor áztatta a leányzó
arczát.

— Az bánt, hogy így bánik velem.

— Hát megsértettelek?

— Még kérdezi? Első percztől fogva, mi-
kor ide kerültem, tegezett, mintha tudja Isten
milyen nyomorult teremése lennék e
világnak. Hát azt hiszi, hogy az önök szín-
házában erényes, becsületes, tisztességes nő
nem lehet, nem lehet egy, ki különb társ-
nőinél? Én tisztességes anya gyermeke va-
gyok és tisztességes akarok maradni anyám-
hoz és önmagamhoz. Jegyezze meg ezt, uram!

— Bocsásson meg! — felelte Mihály és
szánni kezdte hirtelenségét. Ajtóstól rohant
a házba. Nem így kellett volna viselkednie
a leánynyal, ki még bárdolatlan, kinek fia-

tal szive még nem lángol, vére nem bizsereg,
még csak homályosan sejtja a szerelem érzé-
kiséget, melytől övni és költésánczolni akarja
magát. De azután Kolozsi Mihálynak eszébe
jutott valami és hirtelen így szólt:

— Mondja csak, mért nem bántja önt az,
hogya az uracsok, kik állandóan folyo-
sóinkon ácsorognak és okvetetlenkednek,
vagy társaim tesznek és kockáztatnak meg
bizonyos megjegyzéseket? Erre feleljen!
Azokat fel sem veszi, elfordul tőlük, mintha
megjegyzéseiket nem is hallaná, nem is fe-
lel, és legyenek szavaik bármily cizfrák és
kemények, nem facsarnak ki szeméből kö-
nyeket. Feleljen erre, Ida!

A leány szemei újra megnedvesedtek.

— Ne kérdezze, Mihály.

— Tudni akarom! — s megragadta a le-
ány karját. — Tudni akarom! Ugy-e, azért
nem bántotta a mások kíméletlensége, mert
azokkal nem törődik és azért bántja önt az
én kíméletlenségem, mert — no mondja ki,
Ida! mondja ki! . . .

— Mert szeretem, — hebegte a leány.

Diadalfényben ragyogtak a férfi szemei.

— Miért nem mondtad meg — újra te-
gezte — ezt nekem már régen, azelőtt?

A leány nem felelt, de szive ujjongott.
Nagyon szerette a mellette álló embert, imádtá
nagy művészetét, hisz a művészet iránt
lelke annyira fogékony volt, művészte ha-
talmába keríté lelkét, rajongott a férfiert és
a rajongás — hisz fiatal leány volt — köny-
nyen szerelemmé változott.

— Miért nem mondtad nekem? ismé-
telte a férfi.

— Én Istenem, nem mertem hinni, hogy
ön viszonozza, s féltem . . .

— Mitől?

— Félttem, hogy vonzalmanat kihasználja
arra, hogy még hevesebb támadásokat intéz-
zen ellenem s elcsábítson, mint a többieket.

A művész nem felelt. Hallgatagon járta
körül a színházat, míg a leány lesütött sze-
mekkel lépkedett mellette.

Tehát szereti őt e leány. Milyen szép; szebb
mint felesége tizenhét évvel előbe, pedig az
hires volt szépségéről, fiatal és erényes.

— Hány éves vagy Ida?

— Tizenkilencz.

Tizenkilencz éves és ő negyvenegy. Nem
ritka szerencse ily tüde bimbót nyerni meg
maga számára, ki mellett újra huszonnégy
évesnek fogja érezni magát, Hát most nem

nevét is alig tudja leírni, a falon, papírra vetett hieroglifái taxái az általa ráolvasással végzett gyógykezelésnek. Ez pálatok talán ezelőtt kétszáz évvel divott, itt meg most is; és midőn mi ezen népet buzdító lelkészekről a népet megmenteni akartuk és kívántuk a lelkészek felsőbb műveltségét és ohajtottuk, hogy a népnek méltó vezetője legyen, azon hivatlanok megint ellenünk támadtak, erőszakos magyarosítással, sovénizmussal vádoltak, befuttatták a civilizált Európát, jajgattak Brüsszelben, Hagában; gátat vetettek kulturális működésünknek, elvonva a népet munkájától, gátolták nevelését; és most ők, a nép ezen csapásai, vádolják közigazgatásunkat, nevezik azt ázsiaiinak, midőn ők okai, hogy némely helyt és épp a hol ők laknak, a közigazgatás még sok kívánni valót hagy hátra.

És midőn mi e nép művelődését tüztük ki cselul, ebbeli munkánkat ők gátolják; épp ők okai annak is, hogy e helyeken közigazgatásunkat nem terjeszthetjük, mert ezen félművelt tanítók, a tudatlan néptől vallási miszticizmussal anyagi hasznot kereső papok bevitték a politikát az iskolába, templomba, részint politikából, részint önérdékből a népet minden haladás ellen ingerlik és így, ha mi akár közegészségügyi, akár rendészeti, vagy bármely más czélből javítani akarunk, azt a tanító, pap által felbujtatott nép siet megint elrontani; ha most girbe-görbe utakon jársz, idegen, tudd meg, hogy nem a mi hanyagságunk oka ennek, de azok, kik a népet ámitják, mert bizonyára, míg e görbe ut is elkészült, 3-4 mérnököt szalasztott meg a papja, tanítója által felbőszített nép.

De lehet, tisztelt látogató, hogy míg a tapasztaltak után nekünk adsz igazat, egyuttal gyámoltalansággal vádolsz, hogy újraebredésünk 30 éve óta ez állapotokon erélyes fellépéssel segíteni nem tudtunk.

De e téren sem érhet minket gáncs. Ime, lásd a következőket:

Jer csak velünk pár kilométernyivel tovább: lásd, mihelyt e miserabilis falu határából — miut az Unirea mondja — kiléptél, már is jó, egyenes, vert uton haladsz, és most nézz körül ez elért faluban, nézd a rendszeres építkezést, tisztaságot, takarékoságot,

érzi magát fiatalnak? Hej ez a két év, hiába, hasztalan tagadja, nagyon megviselte. E leány ifjúsága fogja megifjítani őt is; igen, ő fogja leszakasztani ezt a bimbót, ő fogja magába szívni érintetlen szirmairól az édes mézet; igen, a leány szereti őt, s nem nézi éveit, szereti a korkülönbség dacára is, mely közöztük van. S ha a leány nem vonakodik tőle, csak nem vonakodhatik ő, csak nem árulja el önmagát, mondva: Leány, te fiatalabb vagy huszonkét évvel, mint én, ki apád lehetnék. Nem nekem való vagy. De én nem is tudok már tartósan szeretni, kiélt férfi vagyok, ki szereti a változatosságot, kinek vére hevül még, de csak ha az ujdonság ingerere hat reá, ne kösd magad hozzám, nem igazi szerelem az, mit te irányomban érzesz, hanem önhibegetés. Hamar a valóra ébredsz, leány, a vonzalom kihál szivedből az első lángok fellobbanásánál, az első szerelmi csók elvezésénél, együttlétünk első napjainál. Igen, mert a te szived első lángjai az én szivem utolsó lángjaival fognak egyesülni; még férfi vagyok, ki kevés erejében van, de nem hozzád való; még tudok szeretni, de nem tudlak másért szeretni, mint nyujtott gyönyöreidért; nem a hitvest tekinteném ben-

ner a paplak, vagy iskolába, az előjárásági épületbe; ugy-e, a látottak visszaidézik emlékedbe szülőházad, mert ott sem találsz a látottaknál külön állapotokat, pedig itt sem laknak magyarok, hanem szászok, kik szintén oly féltékenyen őrzik nemzetiségüket, mint laptársunk olvasói, és míg itt mégis kifogástalan az állapot és ott ázsiai, ez azért van, mert e helyen nincsenek lelketlen izgatók, kik a népet felrevezessek, hanem egy józan, művelt nép, mely idejét szorgalmas gazdálkodással tölti, vezetői azt a törvény iránti tiszteletre tanítják és köszönettel veszik intézkedéseinket, melyeket mi első sorban kulturális, másodsorban közigazgatási tekintetből hozunk, nem türik kebelükben a félművelt, a politikát az iskolában terjesztő tanítókat, népbolondító papokat, hanem népük tanítását oly egyénekre bízzák, kik hivatásuk magaslatán állanak.

A tapasztaltakból láthatod tehát, országunkat tanulmányozó idegen, hogy van itt egy derek, jó nép, az oláh, mely még művelődésre vár, de melyet lelketlen izgatók haladásában gátolnak, saját önjegét gyengítik és boldogulását izgatásaikkal megsemmisítik, és van egy másik nép, mely velünk békés uton halad a művelődés mezején; és láthatod a tapasztaltakból azt is, hogy a világszerte hangoztatott magyarosítás vádjá ha zugság, mert aki maga nálunk boldogulni akar, azt nem gátoljuk; és végül láthatod, hogy a kik közigazgatásunkat ázsiai-nak ohajtják feltüntetni, ez állapotoknak maguk az okai, mert izgatásaikkal saját népüket vonják el a haladástól, a művelődéstől.

Legyen tehát nyugodt az „Unirea“; ha ő hírlapirói köteleseget vél teljesíteni akkor, midőn közigazgatásunkat becsmerli, mi is részen állunk, a hiányok okait szívesen felderítjük, és e tekintetben sokkal lelkiismeretesebben járunk el, mint ő.

Az „Unirea“ cikkének neveltséges voltát feltüntetni az is, hogy közigazgatásunkat azért festi ázsiaiinak, mert a székési gazdasági egyesület alapszabályai, noha azok már 2 éve vannak fenn a miniszternél, mind- eddig jóvá nem hagyattak, míg a balázsfalvi román kaszinó alapszabályai már néhány hét után jóváhagyva visszaérkeztek.

ned, hanem nemedet; csak egy volna az, mit benned szeretnék: szépséged, mely az enyém, véred lobbanékonyosságát, mely az én petyhüdt véremet is ingerli, ifjúságodat, melylyel én már nem dicsekedhetem. De nemes tulajdonságaidat, irántam érzett hő, tiszta szeretetedet, szerelmedet, melyhez az érzékenységek semmi köze, hű hitvesi ragaszkodásodat, szolgánoi áldozatkészségedet, tulfeláldozásodat nem tudnám szeretni, becsülni, mintha nem volna előttem értéke, nem volna reám hatása, nem is venném észre talán. S te akkor nagyon boldogtalan és nagyon szerencsétlen lennél.

Nem erre gondolt Kolozsi Mihály és nem ezt mondotta. Gondolata ez volt: Fiatal, üde a leány és én már nem vagyok az. Az ő üde fiatalsága hevíteni fog. Ajkait még nem érintette férfi ajka és ajkam az ilyen érintetlen ajk csókjára vágy. És hevíteni fog. E leány még nem szeretett és én vagyok első szerelme; e leány csupa hev, tűz, mely ártatlan fiatalságával jár, ez is hevíteni fog és én újra élvezni fogok úgy, mint élveztem sok évvel ezelőtt. S ha a leány be fogja látni, hogy mennyire csalódott bennem, hát akkor is van számára segítség, benyújtja a váló-

A komoly olvasóra bizzuk megítélni, nem neveltséges-e ez?

De itt is, ha az „Unirea“ lelkiismeretesen teljesítette volna hírlapirói köteleseget, konstatálnia kellett volna, hogy a gazdasági egyesület alapszabályai bizonyára valami részben sántikálnak, azért kerülnek vissza oly későn; de így saját komolyságát kockáztatja, midőn két ellenséges nézetből von le consequentiát; egyrészt elismeri a gyors intézkedést, másrészt haragszik egy bizonyára okadatolt késedelemért, és ez szerinte ázsiai állapot. Ugyan, ugyan!

Alsófehér vármegye alispánja a járási hatóságokhoz a következő rendeletet intézte: Sz. 3174—896. Alsófehérmege alispánjától. Valamennyi járás tek. főszolgabírájának.

Az enyhébb időjárás szükségessé teszi, hogy a községek köztisztasági viszonyainak javítására a szükséges rendelkezések megtételének. Felhívom ennél fogva tek. uraságot, hogy a községi előjárásoknak azonnal és hatályosan intézkedjék:

1. Az udvarokon felgyült szemét és trágya kifuvározása.

2. Az utcán felgyült trágyának, szemétnak, sárnak összegyűjtése s kihordása.

3. A feldugult utcái árkok kitisztítása s a hol a képződött töcsák levezetése szükségessé teszi, új árkok ásásának készítése.

4. A kutak, források, vízvezetések környékének megtisztítása, s kavicsolással, vagy más módon való felemelése, a vedrek kiigazítása s keresztpánttal való ellátása iránt.

Jó előre tiltsa el továbbá, hogy:
5. Juhfeji helyek és kender-áztatók a községek belterületén sehol büntetés terhe alatt föl ne állíttassanak, hanem a helyi viszonyok tekintetbevételével ezek föllállítására távoli helyeken engedélyeztessék, hogy ezekből községi hátrány vagy alkalmatlanság ne származzék.

Ugy tek. uraságod, mind hivatalos közegei éber gonddal örködjenek kiszállásaik alkalmával, hogy az itt csak főbb vonásokban érintett, a községre káros befolyású visszások minden egyes alkalommal a hivatal tudomására jussanak s megfelelő módon,

keresetet és megszabadítjuk magunkat egymástól. Ezt gondolta magában és így szólt a leányhoz:

— Akarsz a nőm lenni?

S a szegény leány boldogan, megkapatva az első szerelem édes érzetétől, mintha nem hinné el, mintha rosszul hallotta volna, ismétlé:

— Hogy akarok-e a neje lenni, akarok-e a hites felesége lenni?

— Igen, igen, azt kérdeztem, A leány nem felelt, csak a könyek, mik szempillájára ültek, ez örömkönyek árulták el végtelen boldogságát.

— Édes jegyesem, suttozta a férfi . . .

Szegény leány, most a boldogság varázsol arczodra könyeket, de szemeid fényét nemsokára a bánat könyei fogják elhomályosítani és arczodra a végtelen bánat és végtelen csalódás ül, az a bánat és az a csalódás, mi csak egyszer érhet titeket, balga, szeretni tudó leányokat.

De megérdemled a bűnért, mit elkövéttél, hogy egy színésznek adad szivedet. Színésznek, ki bár az életet mutatja a színpadon, de a ki átjárja és áthazudja az életet.

szükség esetében büntetés alkalmazása által is, orvosoltassanak.

Ezen rendelkezésem miként történt végrehajtásáról folyó évi márczius végeig tegyen hozzám tüzetes jelentést.

Nagy-Enyed, 1896. márczius 5. Csató János, kir. tanácsos alispán.

A m. kir. pénzügyminister a sóbányászati tisztviselők létszámában Kremnitzky Amand kir. mérnököt Vizaknán főmérnöké nevezte ki.

A magyar nemzeti viselet.

(B) A budapesti egyetem és egyes főiskoláink ifjúsága elhatározta, hogy a millennium alatt állandóan viselni fogja a magyar nemzeti öltözetet. E kérdés pro et contra meglehetősen port vert fel, mert számosan vannak, kik a hazafiság egyik ismerető jeleképpen azt látják helyesnek, hogy állandóan szűk magyar ruhában járjanak, míg mások egyszerűen arra utalnak, hogy a millennium egy állandó nemzeti ünnep levén, illendő, hogy ennek respektálásaképpen ünnepi jelmezben jelenjenek meg.

Hogy a hazafiságnak éppen nem jele az állandó nemzeti viselet, azt czáfolgatni teljesen fölösleges, s ahhoz is sok szó fér, hogy ünnepies érzelmeink kifejezésül csakugyan szükséges-e a legforróbb nyárban is szűk nadrágban, hosszú száru csizmában járni, mert az kétségtelen, hogy bizony ez a szép viselet éppen nem kényelmes s valljuk be, hogy aránylag kevés emberen áll jól. De mi nem ebből a szempontból kívánunk szólni e kérdéshez, hanem azt vetjük fel: miért hiányzik rólunk politikai, vallási és nagyobb társadalmi gyűléseinken, ünnepélyeinken teljesen az egyszerű nemzeti öltözet? miért van az, hogy ily alkalommal akárhányszor látunk, aki csak mindennapi kabátjában furakodik elő és mintegy fumi-gálni látszik külső, hanyag viseletével az ünnepély jelentőségét? 1848 előtt mindig, sőt a 60-as években is legtöbbször a vármegye gyűlésein kardosan, mentésen jelentek meg apáink, bátyáink általában, a fő- és alispánok és a tisztviselők mindig. Anglia és Franciaország bírái, amidőn nagy fontosságú kötelesegeiket végzik, fölveszik az ősi idő óta előirt palástot és főveget. Az kétségtelen, hogy az ünnepélyes öltözet legtöbbször hatással van az ünnepélyes magatartásra és bizonyos tiszteletet kelt a közönség előtt is az abban résztvenni hivatottak iránt.

Nem vagyunk barátai a télen-nyáron való állandó nemzeti viseletnek, mert részben kényelmetlen, részben költséges. De azt már nagyon sajnáljuk, hogy pár évtized óta a másik tülkösbe mentünk, teljesen nélkülözve az egyszerű magyar jellegű öltözetet oly alkalommal is, midőn ezt az ünnepély jelentősége nagyon is megkíváná. Odáig megyünk, hogy még a teljes magyar öltözetet is elengedjük mentéjével és szűk nadrágjával, akinek kényelmetlen vagy költséges; de hogy egy egyszerű, csinos fekete attilát minden intelligens ember, öreg és fiatal, tisztviselő és kereskedő, tanár és tanuló s a legtöbb gazda és iparos meg tud csináltatni szalon-rokkja helyett, vagy mellett, azt nem lehet tagadni, és hogy ez az egyszerű, csinos ruha bizonyos ünnepies és nemzeties jelleget kölcsönöz az egybegyűlő magyar társaságnak, ez is kétségtelenül igaz.

Induljon meg minden körben egy kis barátságos mozgalom a végből, hogy a millennium ünnepélyeken s azután minden kiválóbb politikai (pld. vármegyei, fontosabb városi) közgyűléseken, vallási és nemzeti ünnepélyeken legalább az egyszerű magyar attila viselése általános szokássá váljék. Ha a galicziai lengyelek, kik bizony távol vannak a muszka zsarnokságtól, egy nagy politikai szabadságot élveznek s Ausztriában sokszor az államhatalom legfőbb méltóságát töltik be, hiven ragaszkodnak a nemzeti viselethez s legalább a négyszögű czapkát hordják: mi magyarok se resteljük egy évben ötször-hatszor, ha már többször nem akarjuk, egyszerű attilában jelenni meg, kegyeletből nemzeti multunk s illendőségből az ünnepély komoly jelentősége iránt.

Tájékoztatás

a földműves- és munkás népnek az ezredéves kiállítás és a fő- és székváros megtekintése céljából tervezett tömeges felrándulásai tekintetében.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur, mint az ezredéves kiállítás országos bizottságának elnöke, messzemenő könnyítésekkel óhajtván lehetővé tenni az ország földműves- és munkásnépének az ezredéves kiállítás és a fő- és székváros megtekintését, elhatározta, hogy a nagyobb tömegekben felrándulók részére:

Utazási költség. a) A m. kir. államvasutak és ezeknek üzemében álló vasutak vonalain 50%-nyi mérséklést engedélyez a zónarendszerű személy-díjszabás-szerinti III. osztályú menetjegy-árakból, továbbá intézkedik, hogy a nem állami kezelés alatt álló vasutak vonalain, nemkülönben a gőzjárási társaságok által fenntartott személy-járatokon hasonló értékű kedvezmények adassanak.

Szállás. b) Ezer személy befogadására katonasággal felszerelt barakkot épített a kiállítás közelében és ebben 10 krért nyújt egy-egy személynek 1—1 napra szállást.

Élelmelés. c) A barakkal kapcsolatosan népkonyhát állít és ebben 10 krért ad 1 tál meleg ételből álló ebédet vagy vacsorát.

Kalauzolás. d) Díjmentesen megfelelő számú és nyelvismerettel bíró kalauzokat bocsát az érkező csoportok rendelkezésére, kik hivatva lesznek a csoportokat egész időzésük alatt a szükséges felvilágosításokkal magyarázatokkal támogatni és kísérni.

Belépti jegyek. e) Husz krajczárra mérsékelt belépti jegyeket adatként ki a kiállításra.

Jegyfüzetek. f) Jegyfüzeteket hozat forgalomba a kiállítás igazgatósága útján, melyekben a menet-térti jegy, szállás-utalvány, a kiállításban való belépésre jogosító jegyek, az ebéd-, illetve vacsorajegy együtt foglaltatik s melyekért a díjfizetés egyszerre és egy összegben történvén, az utazás kényelme biztosítottatik.

Összköltség. Ezen felsorolt kedvezmények mellett lehetővé válik az, hogy a XIV. zónához tartozó vidéken lakó egyén 2 napi tartózkodásra egészben 5 forint, a VIII. zónához tartozó vidékek lakossága (az élelmézést, szállást, beléptijegyet is beleértve) 3 forint költséggel teheti meg az utazást Budapestre és vissza.

Szervezés. A tömeges felrándulásokat a törvényhatóságok élén álló főispánok, mint a kiállítás kerületi és helyi bizottságainak elnökei, az e célra alakított bizottság avagy a közigazgatási tisztviselők közreműködésével szervezik.

A résztvevők előjegyzése, részvételi díjak beszedése, a jegyfüzetek kezelése és kiosztása, felrándulás időpontjának, az utazás programjának megállapítása vármegyénként, vagy ezeken belül körzetenként a főispán, illetve a közreműködők által eszközöltetik.

Részvétel. A kirándulásban nők és gyermekek is vehetnek részt; gondoskodás fog történni arról, hogy a nők külön barakkosztályban helyeztessenek el.

Utazás és tartózkodás. A kiránduló csoport az intézők által kijelölt vezetőkkel együttesen utazik a fő- és székvárosba s ugyanazon vonattal hagyja el Budapestet.

A kirándulók külön vonatot is vehetnek igénybe, ha az egészben fizetendő menetdíj által a megteendő ut minden kilométere után 2 frt 40 kr biztosítottatik a m. kir. államvasutnak. Ezen határozomány alól az igen távol fekvő állomásokról utazó csoportokkal szemben és ha a kirándulók száma az 500-at eléri, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urtól esetről-esetre kikérendő engedély alapján, kivételek is lesznek tehetőek.

Az egész csoportnak a tartózkodás egész ideje alatt való együttmaradása feltétlenül kötelező.

A kirándulókat érkezésüknél a kiállítás kalauzai fogadják és kísérik szállásukra, onnét a kiállításba. A délutáni órák a város nevezetességeinek megtekintésére lesznek fordítandók.

Gondoskodás történik arról, hogy azok, kik a színházakat látogatni akarják, azt kalauzok kíséretében, kivételes áron kiadandó jegyekkel tehessék.

További részletek. Mindenki, aki ezen kulturpolitikai szempontból jelentékeny országos mozgalomban tevékenykedni óhajt, aki a nép érdekeit a szíven viselvén, a tömeges kirándulások eszméjét terjeszteni óhajtja: a kiállítás kerületi és helyi bizottságai és első sorban a törvényhatóságok élén álló főispán és ennek megbízásában eljáró közigazgatási tisztviselők készséggel fognak a további részletekre nézve felvilágosításokkal szolgálni.

Budapest, 1896. évi január hóban.

Az ezredéves orsz. kiállítás igazgatósága.

Levelezés.

N.-Enyed, 1896. márczius hó.

Tekintetes Szerkesztő urak!

Ezennel kijelentem, hogy Tövis szálka lett a szememben. (Ha Szálkának hívnák, kétségtelenül azt írnam, hogy tövis lett a lábamban!) Nagy szó ez tölem bennszülött Enyeditől, de igaz szó. El is mondom az okát, mert tudom, hogy érdeklődnek ezen a calamitáson. Azt már bizonyosan tudják, hogy Tövisen csupa nagy ember lakik. Hála Istennek, ott nem tartanak törpéket még mutatónak sem. Ott van pl. a „hosszu pap”, Csató Ferencz plébános. Ott van Nagy Lajos, az előljáró. És ott van dr. Boér Jenő, aki igazán derek egy ember és bátor doktor, ki csak akkor ijedett meg, amikor a hosszú plébános sok héttel ezelőtt kijelentette, hogy ő is megpróbálja egy kicsit beteg lenni, mert szeretné látni: igaz-e, hogy a nagy doktor nagyon érti a tudományát?! Le is feküdt szépen az ágyába, mely — tetszik tudni — két ágyból van hosszában egybe állítva. A beteg is, a doktor is remekül végezte dolgát. A hosszú plébános olyan tudógyuladást produkált, amilyent még Boér Jenő

dr. sem látott; ő meg olyan kurát vágott, hogy Schlafkovics Hyacinthus borzadva szaladt át a recepttel, kérve, hogy csakugyan megcsinálja-e? Persze megcsinálta, persze hogy a derek pap jobban lett, de hogy ez a kis tréfája milyen volt, kilátszik abból, hogy a nagy doktor, amikor mostanában meglátogatja ott a pálosok volt kolostorában, még mindig a mennyország elöpitvarának a szagát veli érezni. Elég az hozzá, hogy most már nincs baj. A nagy pap gyönyörködik ritka szép és gazdag érem-gyűjteményében s alig várja, hogy az enyhe idő beálltával Hunyady János templomába mehessen, melyet az ő buzgalma restaurált, remek szép góth stílusú karzattal, szöszekkel s még remekebb oltárral látott el. Slafkovics is felhagyott azzal a határozottan rossz ideával, hogy eladja patyikáját, hanem megmaradt tüzoltó főparancsnoknak, kitűnő szőlősgazdának és régiséggyűjtő amateurnek; csakugyan gyönyörűség nezní műdarabjait.

Ilyen körülmények között nem lévén szükség ember-preparálásra, egyet gondolt a mi kedves doktorunk, összebeszélte az ő vidám feleségével, szépséges Erzsike leányával, meg vállalkozó szellemű jóságos anyósával, illetőleg sógorasszonyával, s kijelentették mi előttünk többek előtt, hogy már elég volt Enyeden mulatni, f. hó 7-én Tövis lesz a világ közepe, szívesen látnak egy kis gyöngye murira. Tetszik tudni: a levegő-változás jót tesz az egészségnek; egy esomé kedves asszony, szép leány s vidám fiatal s nem fiatal ember hamar összeállott s a „Mav“ milleniumi vonaton kirobogtunk. Volt ám „zinélősség“ a fogadásnál, volt ám „barátság“ a háznál s alig ültünk le a dűsan terített asztalhoz, megzendült a hegedű, megpendült a czimbalom s megeredett a tősztok árja. Este felé csapaterősítéseket, új vendégeket kaptunk s erre aztán megkezdődött a táncz, és újra egy lukullusi lakoma. A régi jó világban lehetett még ilyen vígság, ilyen vendéglátás, de párosulva finom izléssel, brillians humorral, s azzal a kellemes jókedvvel, melyet a kiváló műveltség zománca tesz ragyogóvá. A mi házi gazdánk, ki szobrász, festő, jeles hegedűs (nagy gyanum van, hogy költő), pompás tősztozó és fáradhatlan tánczos, s az ő szépséges családja úgy elfoglalta vendégeit, hogy alig bírtak megválni reggel 4 órakor az indulásra hívó vonat fűtyentésére, sóhajtozva, miért nem késett legalább két órát az a gőzös.

Beláthatják t. Szerkesztő urak, hogy Tövisnek ez a versenye N.-Enyeddel majdnem aggasztó volna, ha szerencsés természetünk-nél fogva nem segíthetnénk rajta egy kitűnő módszerrel s ez semmi más, mint: „Da capo!“

Avanti.

Előkészületek a millenniura.

Kongresszusok a kiállításon. Az ezredéves kiállítás ideje alatt Budapesten, az ünnepes csarnokában, körülbelül száz kongresszust fognak tartani. A kongresszusok közül a következőknek határozták meg a napját:

Juniusban. Kereskedők országos kongresszusa 15., 16. és 17-én. Magyar cukorgyárosok disz-ülése 22-én. Osztrák és magyar cukorgyárosok egyesületének disz-ülése 23. Molnárok országos kongresszusa 24-én. Gyógyszerészek kongresszusa 26. és 27-én. Osztrák és magyar papirgyárosok egyesüle-

tének disz-ülése 28-án. Turisták országos kongresszusa 30-án. — Juliusban. Országos és egyetemes tanügyi kongresszus 1., 2., 3., 4., 5. és 6-án. Magyarországi néprajzi társulat disz-ülése 7-én Nemzetközi állatvédelmi kongresszus 18., 19., 20. és 21-én. Gyorsírók nemzetközi kongresszusa 25., 26., 27. és 28-án. — Augustusban. Községségi és körjegyzők országos kongresszusa 3-án. Országos iparoktatási kongresszus 10. és 11-én. Magyar országos tüzoltó-szövetség disz-közgyűlése 15., 16. és 17-én. Magán hivatalnokok országos kongresszusa 19-én. Mészékek országos kongresszusa 22., 23. és 24-én. Erdészek országos kongresszusa 30. és 31-én. — Szeptemberben. Teknikusok országos kongresszusa 3., 4. és 5-én. Ipartestületek országos kongresszusa 6. és 7-én. Erdélyi magyar közművelődési egyesület disz-közgyűlése 8-án. Közegészségügyi és orvosügyi kongresszus 13., 14., 15., 16. és 17-én. Országos gyáripari kongresszus 21., 22., 23-án. Bányászok, kohászok és geológusok országos kongresszusa 25. és 26-án. Nemzetközi művészettörténeti kongresszus 28., 29. és 30-án.

Zichy Jenő gróf kiállítása. A kiállítási falu templom-épületében lesz kiállítva az a gazdag és nagybecsű gyűjtemény, melyet Zichy Jenő gróf hozott haza ázsiai expedíciójáról. A tárgyak, melyek már megérkeztek, a gróf lakásának több szobáját töltik meg és a legközelebbi napokban még vagy tizenhét ládában érkeznek új meg új tárgyak. De azok a tárgyak is, melyek már itt láthatók, elegendők volnának arra, hogy a magyar nemzet ezredéves kiállításán Zichy Jenő gróf expedíciója fényesen és érdekesen legyen képviselve. Ezeketől a tárgyaktól egyrészt szín-gazdag képét lehet megformálni a kaukázusi népfajok mai állapotának, másrészt sok becses anyagot szolgáltatnak arra nézve, hogy milyenek lehetnek az ősmagyarok sátrai, ruhái, fegyverei, szerszamai, mikor a Kaspi tenger partjáról Európa felé indultak.

A jász-kunok zászlaja. Jász-Nagykun-Szolnokvármegye bandériuma ereklyeként őrzött régi lobogó alatt fog résztvevni a nagy hódoló felvonulásban. E zászló abból az időből való, mikor a jászok, nagykunok, kiskunok régi szabadságukat visszaszerezték és Mária Terézia 1746. márczius 19-én a hármas kerületnek új pecsétet adományozott. A jász-kunok által ekkor kiállított nádor-huszárezred új zászlót kapott, melyre a három kerület címere és közepén az akkori nádor, Pálffy János gróf címere van kihimmezve vörös selyembrokát szöveten. A zászló erősen megvasalt nyelén súlyos kardsapások nyomai láthatók. Alakja éppen olyan, mint a szoboszlói Bocskai-zászló, de talán még mélyebb bevágással. A jász-kunoknak ennél becsesebb ereklyéjük a multból nincsen és Jász-Nagykun-Szolnokvármegye bandériuma ezt a sok véres esatát látott vén lobogót akarja újra bemutatni a nagy nemzeti ünnepen. A zászlót Turkeve város levéltárában őrzik.

A Vágó-féle diszmenet elmarad. A millenniumi kiállítás alkalmából tervezett Vágó-féle diszmenet, amelynek költségeit eleinte 500,000 frttal irányozták elő, később pedig 300,000 és utóljára 180,000 forintra szállították le, végleg elmarad, mert a vállalkozók, akik a költségeket fedezték volna, visszaléptek. Vágó Pál nagy terve e szerint csak terv marad.

Vegyes hírek.

— **Mározius 15.** A Bethlen-főiskola ifjusága márczius tizenötödikét és Kossuth halálának emlékezetét vasárnap délelőtti templomozás után a kollégium disztermében ünnepli. Az ünneplés programja: 1. Erkel „Hymnus“-át előadja a főiskolai rezes zene-kar. 2. „Mározius 15.“ Óda, Szász Alberttől; szavalja Farkas Károly, IV. éves tan. kép. növendék. 3. Alkalmi beszéd Máthé Samuel I. éves theologustól. 4. „Mehalt Kossuth apánk.“ Férfi-karének Porsay Samutól; előadja a főiskolai dal-kar. 5. „Kossuth nevét soha el ne feledd.“ Ilyés Balint költeménye; szavalja Derzsi Ödön VII. g. o. 6. Petőfi „Nemzeti dal“-a. Vegyes karének Hubay Jenőtől; előadja a főiskolai vegyes dal kar. 7. „Mározius 15-ere.“ Farkas Sándor költeménye; szavalja Farkas Károly VII. g. o. 8. „Losonezi induló.“ előadja a főiskolai zene-kar.

— **Az ezredév megünneplése** ezéjából minden körben folynak a tanácskozások. A legkívánatosabb az volna, hogy ne csak minden vármegye és város, hanem minden község, minden család, szóval az egész hazafias társadalom ünnepelje meg, mert ez ad igazi erkölcsi súlyt. Itt lévén márczius, a faültetés ideje, egy eszmet ajánlunk városaink, községeink, testületeink és birtokosaink figyelmébe; ültessenek fákat a millenium emlékére. Ahol sétatnyokat, fasorokat nem lehet ültetni, ültessenek legalább pár tölgyfát, hársfát emlékjelül, melyre kegyelettel fog tekinteni az utókor, mert kegyelettel lettek ültetve.

— **A verespataki járási főszolgabírói állomása,** amint tudva van, Damó Vilmos elhaltával üresedésbe jöven, a folyó hó 27-én tartandó megyei közgyűlésen lesz betöltve. Ez alkalomból érdekesnek tartjuk megemlíteni Verespatak község képviselőinek kérését, mely az állandó választmány előtt is megfordulván, ritka szép jelét mutatja azon meleg ragaszkodásnak, közbecsülésnek, mely Imreh Károly főszolgabíró körül néz, ki a közelebbi tisztújításnál M.-Ujvárra választatván meg, fontos indokokból egyelőre eddigi állomásán hagyatott, különös tekintettel éppen a verespataki járás ohajtására. Ezen ohaj a megyei közgyűlésen könnyen valósulhat, mert tekintve a verespataki járás fontos helyzetét s azon elvitáztatlan tény, hogy a közigazgatási tisztviselő ott tehet legjobb szolgálatot, ahol teljes bizalom környezi őt és családját, Imreh Károlynak Verespatakon való megmaradása ugy járásának és a közigazgatásnak, mint közbecsülésért nyert személyének csak előnyös lehet, s nem kerül többbe, mint egy pár szóból álló folyamodásba.

— **Uj tanár.** A Bethlen-kollégium előjárósága f. hó 7-én tartott ülésében Főris Miklós IV. tanár-jelöltet, ki a folyó isk. évben fejezi be tanulmányait a kolozsvári m. kir. Ferencz József tud. egyetemen; a főgimnáziumhoz segéd-tanárrá választotta. A szép készültsgű és rokonszenves modoru fiatal tanár a jövő szeptember 1-én foglalja el állomását.

— **Az erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlése.** Báró Bánffy Dezső, mint az erdélyi ev. ref. egyházkerület elnök-főgondnoka, az igazgató tanácsal egyetértve, az egyházkerület rendes közgyűlését április 11-ére összehívta Kolozsvárra. A közgyűlésen felszentelik az új papokat, felolvassák a

püspöki és igazgatótanácsi évi jelentéseket. Ezeken kívül az igazgatótanács előterjesztést tesz az egyházkerület kolozsvári theológiai fakultásának felavatásáról és a papképzés egységes szellemben való fejlesztése érdekében teendő intézkedésekről. Szóba került a közgyűlésen az igazgatótanácsi tisztviselők fizetésének rendezése és ugyancsak az igazgató tanács előterjesztést tesz a gr. Bánffy Miklós elhalálozásával üresedésben levő egyházkerületi főgondnoki állás betöltése tárgyában.

— **Gyászír.** Balázs Jánosné született Vass Polixéna f. hó 8-án elhalt Nagyenyeden. Temetése nagy részvétel mellett folyt le. Halálát két kiskorú gyermeke gyászolja.

— **A nagyenyedi anyakönyvi** hivatalban február havában 11 születési és 15 haláleset jelentetett be és 3 házasság kötött.

— **A virágbazár,** mely a közeljövőben, t. i. f. hó 21-én és 22-én fog kiváló élénkségekben lezajlani, nemcsak társas körünkben, hanem a vidéken is — siker tekintetében — a legszebb reményeket kelti föl. Különösen igen sokat érdekel szépséges leányaink közül, hogy hát milyen is lesz az posta? Lapunk repoitere a következőleg véli megfejtetni a kérdést: Aranyszegélyű levélpapír, ugyanolyan boríték a postás Milikától — mondjuk pld. egy korona. Aki ennyit nem akar adni érte, az vagy nem imádottjának írja a levélkét, vagy házasságra és így takarékoskodik az utókor számára. Ezért hálás köszönetet szavaznak az örökösök, mert a jövő században lesz mit az egyetemen elverjenek... Szóval a levélpapír be van szerezve, most csak írni kell rá. Az élelmes reporter már előre kikombinalta levele tartalmát. Így fog hangzani: „X vagy Y, nagysád! A farsang lezajlott, házam elé tönköt dobtak a bohócok. Szóval agg legegény maradtam. Kérem, fogadjon el komoly udvarlójának. Jel az elfogadásra a következő leendő: A virágbazár befejezése után következő táncmultság alkalmával az első csárdásra fogom mély hódolattal felkérni. Ha megtisztel vele és nekem ajándékozza, akkor beszéllek a mamával, ha pedig lesújt és visszautasítja kérésem, akkor vége nekem és én végleg kétségbeesve... másnak fogok udvarolni. Kérem, ne tegye tönkre reményeimemet. Választ a holnapi estén várom. Reporter.“ A levelet aztán postára teszi, postás Milka kikézbésíti és a válasz másnap... Kérem megfigyelni a reportert, hogy kitől kapja a kosarat az első csárdás alkalmával. (sz.)

— **Memorandum-i reminiszcenciák.** A gyulafehérvári kir. törvényszék márczius 7-én hozta meg ítéletét azon tüntetők ellen, kik 1894. év május havában a „memorandum-pör“ tárgyalásáról, Kolozsvárról hazatérő Patitia Rubin ügyvédet a gyulafehérvári vasuti indulóháznál oly tüntető módon, ünnepélyesen fogadták, hogy a dologba a csendőrségnek, majd pedig mikor még egy üdv-revolverlövést is megreszkíroztak, a katonaságnak is közbe kellett lépnie. A törvényszék Patitiát felmentette, az ovációt rendezők közül azonban tizenhetet elmarasztalt 21 naptól 8 hónapig terjedő elzárásra. És a csokrokat nyújtogató leánykák épülésére a kir. törvényszék még azt az uri családból való kisasszonykát is elítélte, ki a megszenvedett Patitiának megérkezésekor illatos bokrétaát adott át. Oh, a lovagiatlan!

— **Uj telefon-állomás.** Városunkban a telefon szaporítása, sajnos, nagyon lassan

halad, úgy, hogy évek kellenek, míg vagy egy újat állítanak be. Hanem ezuttal örömmel jelezhetjük, hogy a napokban egy új telefon-állomást rendeztek be a helyi csendőrszárny parancsnokságához. Ezzel városunkban 5 helyre van bevezetve a telefon. Vajha városi közönségünk nem sajnálná a kevés költséget és több helyre vezetett be a telefont, ezzel is jelt adván arról, hogy immár a millenniumi évet tapossuk.

— **A járda-köveket** a vállalkozó már szorgalmasan szállíttatja, úgy, hogy ez évben a város nagyobb utcái már ki lesznek rakva. Csak a t. házi urak és lakók szíveskednének kissé tisztábban tartani a házak előtti tert.

— **Figyelmeztetés.** A közös hadsereg katonai nevelő- és képző intézeteiben, valamint a katonai tiszt leányok soproni nevelő intézetében az 1896—97-ik tanév kezdetén betöltendő kincstári (a közös hadügyi tárczából javadalmazott) egész- és féldíjmentes, lehetőleg alapítványi és fizetéses helyekre vonatkozó és a honvédelmi minisztérium által 12092. XIV. 1896. sz. a. kiadott „általános pályázati hirdetmény“ Nagy-Enyed város levéltárában köz-szemlélre kitétetett és az érdekelte felek által a hivatalos órák alatt betekinhető.

— **Adakozás.** A millenniumi bandérium jelvényeinek és czimereinek beszerzésére, a csatlósok ruháinak megrendelésére folytatólag adakoztak: Lukács László m. kir. pénzügy miniszter 50 frt, Zeyk József br. Gombás 50 frt, Imreh Karoly Verespatak 15 frt, Dobolyi Zsigmond Veresegyháza 5 frt, Fröhlich Gyula Gyulafehérvár 5 frt, ifj. Vinkler János Nagy-Enyed 5 frt, Sebesi Ádám Nagy-Enyed 10 frt, Kovács Nagy Ferencz Buzás-Bocsárd 5 frt.

— **Értesítés.** A II. Országos és Egyetemes Tanügyi Kongresszus rendező bizottságához számos egyesület, testület részéről érkeztek kérdezősködések a kongresszusi tagoknak nyújtandó kedvezmények felől; az elnökség mind e kérdezősködőknek, mind általában az érdeklődőknek szives tudomására hozza, hogy az Országos Kiállítás igazgatósága a kongresszus tagjainak a következő kedvezményeket biztosította: 1. Kedvezményes utazás a vasuton: 3-ad osztályu jegy a 2-dikra, fél 2-od osztályu jegy a 3-dikra. 2. Kedvezményes lakás: közös teremben elfüg-gönyözött ágy teljes felszereléssel napi 30 krajczárért és a tisztogatási díjért; deszkafallal elkülönített szobák egyenkint 60 krért és a tisztogatási díjért. 3. Kedvezményes bemenet a kiállításra: 5 jegyből álló füzet 5 korona helyett 2 koronáért. 4. Kedvezményes étkezés. A kedvezmények ügye egyéb-iránt még csak ezután fog részletes tárgyalásra kerülni s reményli a rendező bizottság elnöksége, hogy sikerüljön fog az említettek kívül egyéb kedvezményeket is kieszközölni. Tisztelettel tudatja továbbá az elnökség, hogy a jelentkezések határideje még nem záródott le. Kéri az elnökség a tanítókat, tanárokat, kiseddóvokat s általában az érdeklődőket, hogy Mauritz Rezső igazgató urnál, a bizottság pénztárosánál, (Budapest, Lovag-utca 18., főreáliskola) a 2 frt tagsági díj beküldése által mielőbb jelentkezni szíveskedjenek.

Apróságok.

Jelenet a gőzfürdőben.

Ábrahámnak az egyik ivadéka a már bevégeztet dörzsölés után imígy szólott tegnap

a gőzfürdőben alkalmazott egyik dörzsölő-hez:

— Ugyan kérem, nem lenne szives még egyszer megdörzsölni?

— Megtenném, de félek, hogy az ur tudógyuladást kap.

— No attól ne tartson.

— De ezt is csak úgy tehetném, ha az ur még egyszer megfizeti a jegy árát.

— No, akkor még is csak félek a tudógyuladástól — zárta be a párbeszédet az Ábrahám ivadék.

Megnyugtató.

Hájas ur fizetni készül.

— Tizenhárom pohár sörtünk volt.

Az asszony, aki a tizenháromból csak egy poharat ivott, rémülten szól:

— Istenem, tizenhárom pohár, ez már...

A férj gyorsan közbeszól:

— No ne légy babonás, inkább még iszom egy pohárral.

Kérelem.

A menyecske könyörögve szól a férjéhez:

— Tóni, ugy-e megeszed ma az ebédet? Lásd, ma én főztem és a szakácsnő olyan kárörvendő!

Büszkeség.

A házmeester házasodni készül.

A házasságközvetítő ajánl neki egy elég tetszetős kisasszonyt.

— És ki ez a leány? Kérdi a házasulandó.

— Egy becsületes viczelházmester leánya.

A házmeester fölkiált:

— Mit gondol az ur?! Mezialiánczot?! Még csak az kéne!

Piombo.

Egy Andrassy-uti műkereskedésben történt. Egy „műbarátnak“ megvételtre ajánlanak egy Piombo képet.

— Valódi Piombo? — kérdi a bankár ur.

— Hogyne!

— Van rá bizonyíték?

A kereskedő bekiált a szomszédos műhelybe, ahol képeket restaurálnak és kereket aranyoznak.

— Piombo!

Egy göndörfürtű talián gyerek jön ki.

— Ki festette ezt a képet?

És Giovanni Piombo szerény mosolylyal felel:

— Én.

Közgazdaság.

A mostoha föld. Ravenstein angol geografus és statisztikus kiszámította, mikor nem adhat már a föld elegendő táplálékot a lakóinak. Ez a terminus szerinte 284 esztendő múlva következik be, amikor az emberiség hat milliárdra szaporodik. Tíz esztendő alatt ugyanis Európa népessége 8-7, Ázsiáé 6, Áfrikáé 10, Ausztráliáé 30, Észak-Amerikáé 22 és Dél-Amerikáé 15 százalékkal szaporodik.

A tyukok és kakasok taréja télen nagy hidegben könnyen elfagy. Elveszti szép piros színét, megsárgul, megfeketedik s meg is duzzad az elfagyott taréj és lebény, esetleg genyedés mutatkozik és rendre elhull; a tyuk és kivált a kakas meg van fosztva legjobb ekességétől. Az elfagyásnak nagy fájdalom a következménye, amiért is a szegény állatok sokat szenvednek, lerom-

lanak, a tyukok nem tojnak, ami azért nagy kár, mert télen ugy is kevés a tojós tyuk. A tyukólban ülő állatoknak nem fagy el a taréjok, ha oly hideg is az ól, hogy a víz menten megfagy benne; a nagy hidegben a szabadban járó tyukok és kakasok taréja szokott csak elfagyni! Ezt állítja egy tapasztalt tenyésztő és több, rendkívül hideg évben való észlelete alapján azt ajánlja, hogy az elfagyás megelőzésére kemény hidegben egész nap ne engedjük ki a tyukokat a szabadba. Az ólban kell őket etetni, többször napjában meleg vizet öntve az itató vályuba és az ól talaját mindig szárazon kell tartani, a verőfényes déli órákban szellőztetni kell az ólat a friss levegőért. Azt állítja az illető tenyésztő, hogy az általa ajánlott eljárással elérte, miszerint erős csipkés vagy taréjos kakasai és tyukjai közül egynek sem történt még baja.

Az eczetes szagu hordók kitisztítása. A bortól kiürült hordók, kivált így forró nyáron, ha még olyan jól kimossuk is, gyakran megeczetesednek, annyival inkább pedig az olyanok, amelyeket ki sem mosunk. Az ilyen hordókba aztán bort huzni kész veszedelem volna, mert hogy a bor meg fogna eczetesedni, az bizonyos. Az ilyen eczetszagu hordókat sokan mézszel szokták tisztítani, olyanformán, hogy mézstejet öntenek belejük s azzal jól meghempergetik a hordókat. És tény, hogy ezen eljárás használ is, amennyiben az eczet-gombákat előli, az eczet-savat pedig közömbösíti, de az a baj, hogy a méz nagyon erősen oda szokott tapadni a hordó oldalaihoz, különösen a szálkásabb helyekre, ahonnan sokszori mosás, öblögetés után sem igen sikerül eltávolítani; már pedig a méznek a borra nagyon rossz hatása van, nevezetesen annak sav-tartalmát támadja meg. Ne használjunk tehát e célra mézstejet, hanem igenis szódát, olajat, amilyen a kereskedésben is kapható. A szódával való tisztítás így megy: 1 kilónyi szódát 15 liter vízben föloldunk, azután felforraltjuk, amely folyadékot még azon forrón beleöntjük az eczetes hordóba, hirtelen ledugaszoljuk s gyorsan az egyik fenekéről a másikra forgatjuk, hogy a folyadék a hordó minden részével bőségesen érintkezék, ezután fél nap mindenestől állni hagyjuk, midőn is a hordót előbb meleg, azután hideg vízzel jól kimossuk. Legutoljára egészen tele töltjük a hordót vízzel, pár óráig így hagyjuk s azután öntjük ki belőle, midőn is aggodalom nélkül fejthetünk bele újra bort, mert ezen eljárással a hordók az eczettől és annak gombáitól teljesen megtisztult.

A bor hamisítása. Hogy a bor meg van-e festve, erről legkönnyebben meggyőződhetünk, ha a kipróbálandó borból néhány csöppet egy darab krétára öntünk. Ha a bor gyümölcsborral, vagy vörös áfonyával van hamisítva, akkor az kekes színt nyer, ha mályva-levelekkel van a bor hamisítva, úgy a borcseppek a krétán zöldes színtűek lesznek, az anilinnel kevert bor pedig vörös színű lesz, ha a krétára csepegtetjük. A tiszta vörösbor a krétára csepegtetve, azon szürkés, vagy barnás foltot hagy.

Magyar gyümölcs Nagy-Britanniában. Az amerikai farmerek az utóbbi években minden lehető elkövettek, hogy az angol piacot gyümölcsstermésük részére meghódíthassák. Nem volt eredménytelen

akciójuk, mert az Amerikában működő amerikai consulok kiválóan magasztalják az angol gyümölcspiacot, amely za amerikaiaknak immár oly nagy hasznot nyújt. A konzulok közül többen már nem egy ízben, hanem többször is proppozíciókat tettek az amerikai elnöknek az iránt, hogy mikép lehetséges az amerikai gyümölcsportot Anglia részére fokozni. Könnyű a forgalom s az angolok kevés gyümölcsöt produkálhatnak, a szükséglet óriási. Egy doboz érett körte, amelyben alig van több mint 15—20 db. körte, 2.50—3.— frt; zöldsé, éretlen körtre két olyan értékű. A szilva kosaronként 2.70—2.— frtba kerül; haraczk pedig 2—2.50 frtba. A finomabb fajta gyümölcsfélék neha darabonként 25—30 krba is kerülnek. Cseresznye és meggy is kiválóan alkalmas az exportra; nagyon alkalmas azonban a dió. Igen drága cikkek ezek mind Angliában. Csak jól kell csomagolni az expedíciót s mindannyiszor busás a haszon. Jólenne bizony a magyar gyümölcsnek is megnyitni az utat Angliába, annyival is inkább, mert a magyar gyümölcs kitévő minőségével, nagy hire által csakhamar jó piacra tehetne szert. Anglia 35—40 millió frtot fizet évenként a külföldnek gyümölcsért s főkép almából jelentékeny az importja. Bevittek a múlt évben 13,764.110 aranyforint értékű almát, 1,661.650 forint értékű cseresznyét és meggyet, 3,021.030 forint értékű szilvát, 4,113.250 frt értékű szőlőt és más külön meg nem nevezett gyümölcsfélésegekből a bevitel 5,637.940 aranyforint volt.

Az üres hordók kezelése. Minden pinczegazdaságban általános szabály legyen, hogy a hordót, amint kiürül, azonnal ki kell tisztítani is. Ha csak pár napig is tisztítatlan marad, eczet ferment képződhetik benne és ekkor aztán körülményes és nehéz lesz a tisztogatása. A kiürült hordót a szájjával lefelé kell fordítani, hogy minden bor kicsepeghessen belőle s azután tiszta vízzel ketszer-háromszor kiöblíteni. Az öblögetés után azonnal, és pedig jó erősen, kénezní kell a hordót; a kénezés után pedig légmentesen bedugaszolni. Az így kezelt hordó hónapokig eláll, a nélkül, hogy dohossá lenne, vagy eczetszurást kapna. Használatba vétel előtt erős vizsgálatnak kell a hordót alávetni, különösen a szagára nézve. Ha kénes-sav szaga éppen nem, vagy csak csekély mértékben mutatkozik, akkor a hordót ki kell öblíteni és aztán használatba venni; ha azonban dohos szag mutatkozik, az annak a jele, hogy penész képződött a hordóban és ekkor újra kimosni és kénezní kell azt.

Jó szurok-keverék boros üvegekre. Ha boros üvegeket akarunk légmentesen elzárni, akkor a rendes dugón kívül még szurokkal is be kell vonni az üveg száját. Erre nézve azonban nem egészen alkalmas a közönséges szurok, hanem igenis a következő keverék: 600 gramm fehér szurok, 650 gramm kolofonium és 250 gramm viasz. Ezen anyagokat lassu tűzön megolvastjuk s midőn már egyszer egynemű tömeggé lett, akkor a bedugaszolt üveg nyakát belemártjuk s benne megforgatjuk. Az üveg nyakát azonban szárazra és tisztára meg kell dörzsölni.

Kártékony-e a gólya? Különösen a méhészeknél hallani gyakrabban, hogy a gó-

lya sok kárt tesz, mert ugy mondják, a réten röpködő méhekből sokat elfogdos. Nem lehetetlen, hogy csakugyan elkapdos egynehányat, de hogy valami sok kárt tenne a szorgalmas kis mézelőkben, már csak azért is valószínűtlen, mivel a méheknél bizonyára kövőbb falatot is kaphat a réten eleget. Ha olykor áldozatul is esik egy-egy méh, de ezzel a kis kárral szemben sokkal nagyobb hasznot tesz a gólya, kitűnik abból, ha tudjuk, hogy mi minden kerül a begyébe? Egy gazda április utolján lelött egy gólyát s annak a begyében a következő dolgokat találta: 141 szitakötőt, 7 vízbogarat, 2 egyéb bogarat, 8 békát. Már pedig, hogy a szitakötő, a vízi bogarak s a vízi békák milyen károsak a haltenyésztésre, azt mindenki tudja. Ennélfogva világos, hogy a gólya eme halellenségek pusztítása által sokkal nagyobb hasznot tehet, mint amennyi kárt néhány méh elfogdosása által okoz.

Közli: Sz. V.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

Nyersselyem básztruhákhoz

való kelmet 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors és Shantung-Pongees, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként, sima, esikos, kozkázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban stb.) a megrendelt áru postabér- és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat postafordultával küld: **HENNEBERG G. (cs. és ktr. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájczba címzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. (3)

Sz. 1161—1896.

Pályázati hirdetmény.

Alsófehérmegye marosujvári járásba kebeleztet kutyfalvai körjegyzői körben **Oláh-Péterlaka székhelylyel** ujonan szervezett és 400 frt évi fizetéssel és 60 frt dologi kiadási jutalékkal egybekötött segédjegyzői állás választás útján betöltendő lévén, felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy elméleti képzettségüket és az 1883. évi t. cz. 6. §-ában előirt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat e hivatalhoz **folyó évi márczius hó 23-ig** nyujtsák be, mivel később beérkező folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

A megválasztandó egyén Oláh-Péterlaka és Szentjakab községekből alakult anyakönyvi kerületben a születési és elhalálozási, valamint a házassági anyakönyvek önálló vezetésével is meg lesz bízva, — a jegyzői teendőkre nézve a felügyelet a kutyfalvai jegyzőt illeti. — **A választás f. év márczius hó 24-én délelőtt 11 órakor** Oláh-Péterlakán, mint a kör székhelyén fog megtartatni.

A marosujvári járás szolgabírói hivataltól.

Marosujvart, 1896. márczius hó 9-én.

Alsófehérvármegye közig. erd. bizottság elnökétől.
Sz. 74—896. k. e. b.

Pályázati hirdetés.

Az Alsófehérvármegye területén szervezett kerületi erdői állomások közül a **balázsfalvi** lemondás tolytán megürülvén, ezen évi 200 frt fizetés és 80 frt utazási átalánnyal javadalmazott erdői állás betöltésére pályázat hirdettek.

Felhívtnak pályázni kívánók, hogy az erdői szakvizsga letételét igazoló szakvizsga-bizonyítvánnyal, ugy életkorukat, egészséges testalkatukat, eddigi alkalmazásuk és jelenlegi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat **folyo évi márczius 30-ig** hozszámnyujtsák be.

Az erdői terület terjedelme és szolgálati teendőkről felvilágosítást nyerhetnek a nagyenyedi járási főerdésznél, valamint hivatalomban.

Ha megfelelő pályázók nem léteben erdői szakvizsgát nem tett egyén nevezetnek ki, annak fizetéséből a szakvizsga letételéig 10% le fog vonatni.

Nagy-Enyed, 1896. márczius hó 2.

Csató János,
kir. tan. alispán,
mint közig. erd. bizotts. elnök.

84—1896. szám.

Árverési hirdetés.

Alólirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósg 6090. 5523—96. számú végzése által New-york életbiztosító társaság végrehajtó javára nagy-enyedi lakos Baldi Károly ellen 83 frt 66 kr. és 89 frt 12 kr. tőke, kamatai és egyéb törvényes járuléka követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és 497 frt 60 krra becsült bolli áruezikekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 373—896. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Nagy-Enyeden a városháza előtt leendő eszközölésére 1896. évi **márczius 18-ik napjának** d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt N.-Enyeden, 1896. évi február hó 28-án.

Gajzágó Simon,
kir. bírósági végrehajtó.

Csiraképes tojások

valódi **Brahma-tyukoktól** egy drb 15 kr. **Hollandi** fekete nagy fehér buboséktól egy drb 25 kr., **Houdansiaktól** 1 drb 25 kr., valódi **Stájer tyukoktól** egy drb 10 kr., **Ezüst paduasiaktól** egy drb 30 kr., **Hosszu nyakuaktól** egy drb 30 kr., **Pulykaktól** egy drb 30 kr., **Ezüst Wyandottes tyukoktól** egy drb 30 kr., **Olasz tyukoktól** egy drb 30 kr., **Törpe tyukoktól** egy drb 30 kr., **Coehinchinaiktól** egy drb 25kr., **Erdélyi csupasz nyakuaktól** egy drb 20 kr., **Dorkingiaktól** egy drb 25 kr., **Yokohamaiaktól** egy drb 50 kr., **Emdeni órlási libáktól** egy drb 1 frt., **Pekingi ruezáktól** egy drb 20 kr., nagy **Stájer ruezáktól** egy drb 20 kr.

Alólirt fennfentebb tojásokat csakis nemes fajú állatoktól szállítom, a melyek már többször kiténtetve lettek és jótállók azok valódiságáról.

PAULY MAX

Köflach (Steierország). 1—6

2 boglya széna, 2 boglya sarju eladó **Tóth-utcza II. szám alatt.**

Csiraképesége kipróbálva

Mint **Mauthner Ödön** legmegbízhatóbb czég bizományosa, ajánlom a t. helybeli és vidéki vevő közönségnek a

MAUTHNER-féle

csiraképeségéről legbiztosabb **luczerna, lóhere, különböző répa, bükköny magvakat**, ugyszinte legkitünőbb kerti vetemény, valamint nagy választéku különböző virágmagvakat eredeti, legolesőbb beszerzési áron.

Teljes tisztelettel

Bisztritsány Lajos.

Virágmagvak legpompásabb színekben

Legmegbízhatóbb forrás.

Az összes magvak most érkeztek.

Kathreiner-féle
KNEIPP-MALÁTA-KÁVÉT

Mindenütt kapható - ½ kiló 25kr.

Mi a **Kathreiner-féle**
Kneipp-maláta-kávé?

Valódi **egészségi és családi kávé**, mely **Kathreiner** gyártási módja által a kedvelt **valódi kávé** ízét nyeri. Eltekintve egyéb előnyeitől, már ez okból különbözik ezen **maláta-kávé** minden más hasonló gyártmánytól.

A **Kathreiner-féle kávé** a legizletesebb, legegészségesebb és legolesőbb pótkávé. Természetes tiszta gyártmány egész szemekben, miért is felette előnyösen használható, az örölt s ez okból a vevő közönség által nem ellenőrizhető pótkávéval szemben, melyek hatósági vizsgálatok tanúsága szerint gyakorta idegen anyagokkal hamisítvák.

Eleinte csak **harmadrészen**, később felében adhatjuk a **Kathreiner-kávét** a valódi kávéhoz, s így az egészségre megbecsülhetetlen hatása mellett minden háztartásban jelentékeny megtakarítást eszközölhetünk.

A **Kathreiner-féle kávét** a legelső orvosok ajánlják, s az ugy nyilvános intézetekben, mint családok ezrei körében naponta jónak bizonyul. Sőt magában, azaz valódi kávé hozzáadása nélkül használva, a **Kathreiner-féle kávé** a legjobb erősítő szer és a legegészségesebb, legkönnyebben megemészthető és egyszersmind a legizletesebb ital.

Leikiismeretes gazdasszony vagy anya, általában kávéivó, egészsége érdekében perczig se habozzon **Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávét** használni. Az értéktelen hamisítványokkal szemben, melyekkel ma is csalják a közönséget, a vételnél vigyázni kell a fehér eredeti csomagokon látható névre

Kathreiner!

Vigyázzanak! Saját érdekükben ne engedjék magukat rábeszélni! A valódi „Kathreiner” sohasem szabad más csomagolásban, vagy nyitott áruként eladni.

Girner és Lingner

Jroda: Főter 38. sz.

Papirzacskó- és Pénztári tömb Gyár, Könyvnyomda

vállalat

Nagy-Enyeden

Telefon-sz. 5. és 6.

Ujdonságok

mindig nagy választékban

Modern berendezése, dús
fölszerelése s jeles mun-
ka-erőinél fogva képes
az erdélyrészi hasonnemű
vállalatokkal versenyezni
ugy az árak, mint a mun-
kák kivitele tekintetében.

öt gyorsajtóval működik

Nyomda

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A „Közérdek”

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék leg-
elterjedtebb lapjainak, s mint ilyen,

hirdetések közlésére
kiválóan alkalmas.

Aki tehát olcsón s biztos sikerrel akar hirdetni,
forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.